

Roll No.

--	--	--	--	--	--	--	--

(Write Roll Number from left side exactly as in Admit Card)

Signature of Invigilators

1. _____
2. _____

PAPER – II

Test Booklet No.

0310

Test Booklet Series :-

A

SANSKRIT

Time : 1 $\frac{1}{4}$ Hours

Maximum Marks : 100

Instructions for the Candidates

1. Write your roll number in the space provided on the top of this page and roll number with subject code on the OMR Sheet attached with this booklet.
2. This paper consists of fifty multiple choice type of questions. Answer *all* the questions. Each question carries *two* marks.
3. Each question has *four* alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to select only one correct response and mark it in the OMR Sheet with blue ink ball pen.

Example :

Here (C) is the correct response.

4. Your responses to the questions are to be indicated only in the OMR Sheet pinned with this booklet. If the marking is put at any other place than in the OMR sheet, it will not be evaluated.
5. Two sheets are attached at the end of the booklet for rough work.
6. If you write your name or put any special mark on any part of the test booklet or OMR Sheet which may disclose in any way your identity, you will render yourself liable to disqualification. Do not tamper or fold the OMR Sheet in anyway. If you do so your OMR Sheet will not be evaluated.
8. You should return the OMR Sheet along with this test booklet to the invigilator at the end of the examination and should not carry any paper with you outside the examination hall.
9. If the OMR sheet is not returned along with the test booklet, you will be disqualified.
10. No candidate shall be allowed to leave his/her seat or the examination hall/room till the end of the examination without the permission of the invigilator.

[P.T.O.

SANSKRIT

Paper – II

1. Each मंत्र of सजनीयसूक्त ends in

- (A) सचस्वा नः स्वस्तये
- (B) वर्धमानं स्वे दमे
- (C) स जनास इन्द्रः
- (D) मर्यो न योषामभ्येति पश्चात् ।

2. यम-नचिकेतस्-संवाद occurs in

- (A) केनोपनिषद्
- (B) कठोपनिषद्
- (C) ऐतरेय आरण्यक
- (D) अथर्वसंहिता ।

3. Select the correct pairs —

a)	ज्योतिष्टोमादीनि	1.	नैमित्तिकानि
b)	सन्ध्यावन्दनादीनि	2.	प्रायश्चित्तानि
c)	जात्येष्टादीनि	3.	नित्यानि
d)	चान्द्रायनादीनि	4.	काम्यानि

	<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>
(A)	1	2	3	4
(B)	4	3	1	2
(C)	3	4	2	1
(D)	2	1	4	3.

4. 'पादौ' वेदपुरुषस्य कतमदङ्गम् ?

- (A) निरुक्तम्
- (B) व्याकरणम्
- (C) ज्योतिषम्
- (D) छन्दः ।

5. "कविर्गृहपतिर्युवा । हव्यवाङ् जुह्वास्यः ?" — इत्युद्धृतिः कतमद्देवसम्बन्धिनि सूक्ते विद्यते ?

- (A) वरुणसूक्ते
- (B) अग्निःसूक्ते
- (C) विष्णुसूक्ते
- (D) इन्द्रसूक्ते ।

6. वैवस्वतमनुनाऽरब्धस्य सृष्ट्यारम्भकथा अस्मिन् ब्राह्मणभागे परामृष्टः —

- (A) तैत्तिरीयब्राह्मणे
- (B) शतपथब्राह्मणे
- (C) कौषीतकिब्राह्मणे
- (D) पञ्चविंशब्राह्मणे ।

7. Match the list on the left to the one on the right :

a) Yama	1. Yāska
b) Nirukta	2. Saramā
c) Paṇi	3. Śikṣā
d) Prātiśākhya	4. Yamī

	<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>
(A)	1	2	3	4
(B)	4	1	2	3
(C)	2	4	1	3
(D)	3	2	4	1.

8. अध्वरशब्दस्य कोऽर्थः ?

- (A) व्रतम्
- (B) उत्सवः
- (C) यागः
- (D) पूजा ।

9. वेदाङ्गमिदं वेदपुरुषस्य चक्षूरूपेण अभिमतम् —

- (A) शिक्षा
- (B) व्याकरणम्
- (C) छन्दः
- (D) ज्योतिषम् ।

10. What is the exact type of the following Sūtra ?

प्रथमानिर्दिष्टं समास उपसर्जनम् —

- (A) विधि
- (B) संज्ञा
- (C) अधिकार
- (D) परिभाषा ।

11. 'सचक्रम्' इति समाससाधने निम्नलिखितेषु कतमत्तावत् सूत्रमुपयुज्यते ?
- (A) उपमानानि सामान्यवचनैः
 (B) सप्तमीविशेषणे बहुव्रीहौ
 (C) द्वन्द्वश्च प्राणितूर्यसेनाङ्गानाम्
 (D) अव्ययीभावे चाकाले ।
12. Tick the exact illustration of कर्मणि चतुर्थी —
- (A) नमस्कुर्मी नृसिंहाय
 (B) शताय परिक्रीतः
 (C) यागाय याति
 (D) हरये क्रुध्यति ।
13. "प्रादयः —" इत्यत्र शून्यस्थानं निम्नोक्तं समीचीनं संज्ञा-शब्दमाश्रित्य पूरणीयम् —
- (A) गुणः
 (B) वृद्धिः
 (C) गतिश्च
 (D) नदी ।
14. यथार्थमुत्तरं लक्ष्यताम् —
 कर्तृकरणयोः का विभक्तिर्विधीयते ?
- (A) तृतीया
 (B) पञ्चमी
 (C) द्वितीया
 (D) सप्तमी ।
15. 'अतिहिमम्' इत्युदाहरणं तावत् —
- (A) अव्ययीभावस्य
 (B) द्वन्द्वस्य
 (C) बहुव्रीहेः
 (D) तत्पुरुषस्य ।
16. उपधा नाम —
- (A) अन्तिमवर्णः
 (B) सवर्णः
 (C) अन्त्यात्पूर्ववर्णः
 (D) परवर्णः ।

0310-II

17. Change of इ into ऐ is called

- (A) गुण
- (B) दीर्घ
- (C) सम्प्रसारण
- (D) वृद्धि ।

18. Match the sounds on the left to the names on the right :

a) y	1. Open, long vowel
b) ṣ	2. Labial stop
c) ā	3. Fricative
d) b	4. Semi-vowel

	a	b	c	d
(A)	3	4	2	1
(B)	1	2	3	4
(C)	4	3	1	2
(D)	2	4	3	1.

19. Grimm's law and Verner's law apply to —

- (A) Celtic
- (B) Italian
- (C) Germanic
- (D) Greek Branch.

20. The suffixes क्त and क्तवतु are technically called

- (A) अपृक्त
- (B) पद
- (C) गति
- (D) निष्ठा ।

21. अनुबंधचतुष्टय means

- (A) धर्म, अर्थ, काम, मोक्ष
- (B) विषय, संशय, पूर्वपक्ष, उत्तर
- (C) समन्वय, अविरोध, उपाय, फल
- (D) विषय, प्रयोजन, अधिकारी, संबंध ।

22. 'तत्त्वमसी'ति महावाक्यस्य अखण्डार्थमवगम्यते

- (A) जहल्लक्षणया
- (B) अजहल्लक्षणया
- (C) जहदजहल्लक्षणया
- (D) भागल्लक्षणया ।

23. विशेषाधानहेतुः सिद्धो वस्तुधर्मः —

- (A) गुणः
- (B) क्रिया
- (C) जातिः
- (D) द्रव्यम् ।

24. Arrange in correct order —

a)	गुरुवरणकम्	1.	सत्त्वम्
b)	उपष्टम्भकम् चलञ्च	2.	रजः
c)	लघु प्रकाशकम्	3.	तमः
	<i>a</i> <i>b</i> <i>c</i>		

- (A) 1   2   3
- (B) 3   2   1
- (C) 2   3   1
- (D) 1   3   2.

25. The concept of पञ्चीकरण is propounded in —

- (A) साख्यकारिका
- (B) वेदान्तसार
- (C) तर्कभाषा
- (D) तर्कसंग्रह ।

26. 'सादिरन्तः' is the defining characteristic of—

- (A) प्रागभाव
- (B) ध्वंसाभाव
- (C) अत्यन्ताभाव
- (D) अन्योन्याभाव ।

27. What is the विषय of वेदान्त ?

- (A) जीवब्रह्मैक्यम्
- (B) उपनिषत्
- (C) वेदः
- (D) शारीरकसूत्रादीनि ।

0310-II

28. संकल्प is the characteristic of
(A) बुद्धि
(B) अहंकार
(C) मनः
(D) पञ्चतन्मात्र ।
29. 'उत्पत्तेः प्राक् कार्यमुपादानकारणे वर्तते' इति सिद्धान्तः कतस्मिन् दर्शने स्वीक्रियते ?
(A) वेदान्ते
(B) मीमांसायाम्
(C) चार्वाके
(D) सांख्ये ।
30. 'वस्तुनि अवस्तुन आरोपणम्' —
(A) अध्यारोपः
(B) अपवादः
(C) आवरणम्
(D) विक्षेपः ।
31. निम्नोक्तेषु कतस्मिन् ग्रन्थे प्राधान्येन षोडशपदार्थाः प्रतिपाद्यन्ते ?
(A) साख्यकारिकायाम्
(B) तर्कभाषायाम्
(C) वेदान्तसारे
(D) तर्कसंग्रहे ।
32. Choose the correct match from the codes given below :
a)	शृङ्गार	1.	विस्मय
b)	बीभत्स	2.	हास
c)	अद्भुत	3.	जुगुप्सा
d)	हास्य	4.	रति ।
	a	b	c	d
(A)	4	3	1	2
(B)	1	2	3	4
(C)	4	2	1	3
(D)	2	4	3	1.
33. Incompatibility of the primary meaning is an essential condition for the operation of
(A) *Abhidhā*
(B) *Lakṣaṇā*
(C) *Vyañjanā*
(D) *Tātparyā*.

34. Match the following using the codes given below :

a)	Bhavabhūti	1.	Kumārasambhava
b)	Bhaṭṭanārāyaṇa	2.	Svapnavāsavadatta
c)	Bhāsa	3.	Uttararāmacarita
d)	Kālidāsa	4.	Veṇīsaṁhāra.

	a	b	c	d
(A)	4	3	2	1
(B)	2	1	4	3
(C)	3	4	2	1
(D)	1	3	2	4.

35. The Ratnāvali is the play of the —

- (A) nāṭaka-variety
- (B) prakarana-variety
- (C) nāṭikā-variety
- (D) vyāyoga-variety.

36. कालिदास authored —

- (A) रघुवंश, मेघदूत, शिशुपालवध
- (B) बुद्धचरित, दशकुमारचरित, रत्नावली
- (C) अभिज्ञानशकुन्तल, वेणीसंहार, कादम्बरी
- (D) अभिज्ञानशकुन्तल, रघुवंश, मेघदूत ।

37. Who is the author of वेणीसंहारम् ?

- (A) विशाखदत्त
- (B) श्रीहर्ष
- (C) भट्टनारायण
- (D) अश्वघोष ।

38. रम्याणि वीक्ष्य मधुरांश्च निशम्य शब्दान् occurs in —

- (A) मेघदूत
- (B) कादम्बरी
- (C) रत्नावली
- (D) अभिज्ञानशकुन्तल ।

39. The first act called *citradaśana* is incorporated in the play —

- (A) Svapnavāsavadatta
- (B) Abhijñānaśakuntala
- (C) Uttararāmacarita
- (D) Veṇīsaṁhāra.

40. The masterpiece of Daṇḍin, the Daśakumāracarita is composed in the —

- (A) *Gaudīyā rīti*
- (B) *Vaidarbhī rīti*
- (C) *Pāñcālī rīti*
- (D) *Āvantī rīti*.

41. Kālidāsa's Raghuvamśa contains —

- (A) 19 cantos
- (B) 20 cantos
- (C) 22 cantos
- (D) 17 cantos.

42. अधस्तनपक्षेषु कतमस्मिन् आलंकारिकनयानुसारतः शब्द-संकेतो गृह्यते ?

- (A) जातौ
- (B) व्यक्तौ
- (C) व्यक्तेरुपाधिषु
- (D) जातिविशिष्टव्यक्तौ ।

43. महाश्वेताचरितम् अवतारितम् —

- (A) हर्षचरिते
- (B) दशकुमारचरिते
- (C) कादम्बर्याम्
- (D) बुद्धचरिते ।

44. गङ्गायां घोष इत्यत्र शैत्यपावनत्वादेर्बोधो जायते —

- (A) अभिधया
- (B) लक्षणया
- (C) व्यञ्जनया
- (D) तात्पर्यवृत्त्या ।

45. समीचीनां तालिकां चिनुत —

काव्यलक्षणम्			काव्यलक्षणकर्ता	
a)	वाक्यं रसात्मकं काव्यम्		1. वामनः	
b)	रीतिरात्मा काव्यस्य		2. विश्वनाथः	
c)	काव्यस्यात्मा ध्वनिः		3. कुन्तकः	
d)	वक्रोक्तिः काव्यजीवितम्		4. आनन्दवर्धनः	
	<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>
(A)	2	1	4	3
(B)	1	2	3	4
(C)	2	3	4	1
(D)	3	4	2	1.

46. मीमांसकानां मते शब्दानां शक्तिः —
 (A) जातौ
 (B) व्यक्तौ
 (C) जातिविशिष्टव्यक्तौ
 (D) उपाधौ ।
47. स्वप्नवासवदत्तस्य स्वप्नवृत्तान्तो वर्तते —
 (A) द्वितीयेऽङ्के
 (B) तृतीयेऽङ्के
 (C) पञ्चमेऽङ्के
 (D) षष्ठेऽङ्के ।
48. “स्वप्नो नु माया नु मतिभ्रमो नु” इत्युक्तिः निम्नोक्तेषु कतस्मिन् समुपलभ्यते ?
 (A) स्वप्नवासवदत्ते
 (B) हर्षचरिते
 (C) अभिज्ञानशकुन्तले
 (D) मेघदूते ।
49. शून्यं स्थानं यथोचितेन पदेन पूर्यताम् —
 कीटानुविद्धरत्नादिसाधारण्येन —
 (A) काव्यता
 (B) शून्यता
 (C) रम्यता
 (D) न्यूनता ।
50. अधस्तनयुग्मानां समीचीनां तालिकां चिनुत —
a) शब्दशक्तिः	1. उत्साहः
b) तर्कभाषा	2. अभिधा
c) वीरः	3. प्रकरणम्
d) रूपकम्	4. केशवमिश्रः
	a	b	c	d
(A)	1	2	3	4
(B)	2	3	4	1
(C)	2	4	1	3
(D)	3	2	4	1.